

Povej mi, kaj piješ in povem ti, kdo si. (neznani avtor)

"Dober" začetek,
slab konec:

Kakor se ješ, tako boš ž__el.

Iskrice

številka 2, januar 2011, šolsko leto 2010/2011

Uvodnik

V skoraj vsaki reviji že najdemo različne razprave o škodljivih načinih prehranjevanja in eden od teh so tudi poživila. Ta so tudi glavna tema drugih Iskric v tem šolskem letu. Poživila najdemo skoraj povsod, saj so nekatera že tako vsakdanja, da sploh ne pomislimo na to, da jih uporabljamo. Po njih pa, čeprav ne da bi se zares zavedali, posega tudi vedno več mladih.

Čeprav je zelo veliko poživil legalnih, pa za dobro počutje obstaja veliko bolj zdravih alternativ in ena od njih je tudi ukvarjanje s športom. Beseda bo tekla predvsem o atletiki, kraljici športov. Del športnih aktivnosti so tudi mednarodna tekmovanja in le kaj potrebujemo za uspešno udejstvovanje v tujini? Znanje tujih jezikov seveda!

V prvem polletju smo bili zelo aktivni na tem področju in to dokazujejo članki v angleščini, francoščini, nemščini in španščini. Svet postaja vedno manjši in vedno bolj dosegljiv vsem, to pa pomeni, da imajo tudi problemi vedno bolj globalne razsežnosti.

Velikokrat lahko slišimo besede, kot so podnebne spremembe, lakota, suša, revščina ... le malokdo pa se ob tem zamisli. Letošnje Cankarjevo tekmovanje se osredotoča ravno na posledice podnebnih sprememb v Afriki. Čas je, da se zbudimo! Vsak posameznik mora poskrbeti za okolje po svojih najboljših močeh, saj lahko, če ne bomo ničesar spremenili, vse to zadene tudi nas.

Tina Sinjur, 3. b

Iskrice št. 2, šolsko leto 2010/2011

Izdala in založila: Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

Za izdajatelja: Milan Jevnikar

Urednik: Igor Gruden

Lektoriranje: Danijela Žalik

Izmenjava dijakov v Hirschaidu - Schüleraustausch in Hirschaid

11. oktobra smo se udeležili izmenjave v Hirschaidu. Z nami sta potovala profesorja g. Andrej Svete in g. Igor Rajner ter g. ravnatelj Milan Jevnikar. Nastanjeni smo bili pri družinah nemških dijakov, s katerimi smo preživeli cel teden. Ogledali smo si dve znani mesti, Bamberg in Nürnberg, nekaj časa smo preživeli tudi v hirschaidski šoli in na bazenu v Hirschaidu. Dnevi so kar prehitro tekli. V petek pa smo se polni novih vtisov vrnili proti domu.

Am 11. Oktober fuhren zwanzig Schüler mit drei Lehrern (Herr Rajner, Herr Svete und Herr Jevnikar) von Ivančna Gorica nach Hirschaid wegen eines Schüleraustauschs. Nach neun Stunden im Bus kamen wir endlich an die Realschule an. Nach dem Empfang fuhren wir zu unseren Gastfamilien. Die Angehörigen meiner Familie waren sehr nett. Ich sprach mit ihnen schon am ersten Abend viel und hatte Spaß mit ihnen. Ich aß zum ersten Mal bayerische Würste. Ich mochte sie, obwohl ich Fleisch sehr selten esse. Ich war sehr müde und ich schlief bald ein.

Am Dienstag versammelten wir uns um 8 Uhr vor der Schule. Wir spielten ein „Kennenlernens-Spiele.“ Wir mussten Fragen an die Anderen stellen und über uns sprechen. Was wir mögen, was wir in der Freizeit machen usw. In der Pause begegnete ich zwei Freunde, die am Austausch in Slowenien im Mai teilnahmen. Danach gingen wir in die Klassen mit den deutschen Schülern. Ich war mit Sandra (meiner Hirschaidler „Partnerin“) bei BWR. Sie lernten über Bilanzen. Es war langweilig, weil ich keine Ahnung darüber habe, aber es war gut für mein Deutsch. Wir aßen Schnitzel und Kartoffelsalat in einem Restaurant. Es war okay, doch ein bisschen zu süß. Nach dem lukullischen Essen fuhren wir nach Bamberg, eine schöne historische Stadt und machten einen Spaziergang in Gruppen. In der Freizeit kauften wir Geschenke und Ansichtskarten für unsere Familien und unsere Freunde. Am Abend lud uns Sandras Mitschülerin Lisa zu ihrer Party ein. Bald kamen alle deutschen Schüler mit ihren slowenischen „Partnern“ und... Naja, alles brauchen sie nicht wissen. Das ist doch eine Schulzeitung!

Am nächsten Tag waren wir zuerst in der Schule bereiteten die Präsentationen über Bamberg vor. (Einer der deutschen Lehrer sagte, dass wir gut Deutsch sprechen!) Wir fuhren wieder nach Bamberg ab und zwar in die berühmte Firma Bosch. Zwei Arbeiter zeigten uns die Maschinen. Wir lachten über einen Arbeiter, der genauso wie Justin Bieber aussah. Wir aßen auch in der Firma und dann fuhren wir zurück nach Hirschaid, ins Schwimmbad. Am Abend traf ich mich mit einem bayerischen Freund, der in Slowenien im Mai war. Wir gingen spazieren durch das Dorf. Später gingen Sandra und ich zu einer Sandras Freundinnen und dort spielten wir Wii.

Den dritten Tag verbrachten wir in Nürnberg. Wir sahen uns den Hauptbahnhof, ein Paar Kirchen und das Schloss an. Wir kauften wieder ein, auch Bananen am Markt, weil wir großen Hunger hatten. Am Abend guckten Sandra und ich Filmen mit Popcorn in den Händen.

Am Freitag verließen wir unsere bayerischen Freunde unter Tränen und fuhren zurück nach Slowenien. Dieser Austausch war super, ich lernte viel Deutsch, ich lernte neue Freunde kennen und ich hoffe, dass wir im Frühling, wenn die Deutschen zu uns kommen, auch einen so guten Austausch organisieren können.

Barbara Fister, 2. b

Plants and animals are our neighbours

Lately, people have been talking more and more about pollution, global warming and so on. There is a bunch of different discussions and agreements on how to stop it. But why has the world been so polluted in the recent decade?

Some supporters of conspiracy theories say that American, Russian and Japanese armies make dangerous experiments all the time and that they harm nature very much. But of course, there is no evidence about that and it is a rather funny idea. So, is it because of industry and pesticides? Is it maybe traffic? Is it even necessary that almost every adult owns a car and why do we need all this luxury?

Once upon a time, there were no factories and cars and human race lived just fine, although they had only an animal skin to be covered with. They had learnt how to use fire and later, how to extract coal.

The main part of guilt today, of course, lies in big multinational corporations but every single person can do something useful for the environment. We turn the lights off, if we do not need them, we save water, throw waste in a garbage can, drive environmentally friendly cars and build environmentally friendly houses.

The main pollutants are highly developed countries in Europe and, of course, the USA but poor countries in Africa suffer from the consequences due to their backwardness. Many are not aware of the fact that pollution causes desertification and subsequently famine.

In discussions about the environment, animals often get bypassed. We are shrinking the living space of animals and that causes the extinction of animal species. What is more, that means less biodiversity and this is a big loss for our planet. Zoos and protected areas are quite a good solution but it is not enough. Global warming and melting ice in Antarctica are especially dangerous for species like polar bears, Siberian tigers...

Nature is a treasure of great value and we have to respect it. It is the source of our living and well-being. Therefore it is necessary to strive for its existence because we are part of nature ourselves.

Maruša Stare, 3. b

Images profondes

La technologie 3D existé depuis cinquante ans, mais son existence au cinéma et dans la culture populaire est très récente.

L'année dernière, les films Avatar et Alice au pays des Merveilles ont eu un très grand succès commercial. Cela a causé une explosion de la demande des films en 3D. Les maisons de production américaines ont décidé de convertir leurs vieux succès et nous pourrons bientôt voir la saga de la Guerre des étoiles ou la série des Shrek en relief.

Il y a des caméras qui peuvent capturer deux points de vue d'une image à la même fois, donc nous n'avons pas vraiment besoin de programmes spéciaux pour la fabrication des images 3D.

Pour voir la 3D, les lunettes spéciales sont nécessaires. Une image en relief est composée de deux images; une pour l'oeil gauche et l'autre pour le droit. Si nous n'avons pas de lunettes, l'oeil nu ne peut pas déchiffrer le message visuel.

Certaines personnes pensent que nous pouvons voir les Jeux olympiques prochains en 3D et ce signifie un développement de chaînes de télévision 3D spéciales.

Beaucoup de gens désirent acheter un téléviseur 3D. Après l'apparition de l'écran plat et de la haute-définition c'est la troisième révolution de l'image télévisuelle. La technologie 3D est très spectaculaire dans les films documentaires et d'animation, mais son effet disparaît dans les scènes d'action. Parce que les lunettes sont indispensables pour voir les images 3D et tout les constructeurs ne les fournissent pas avec l'appareil, nous n'avons pas besoin d'acheter un poste 3D immédiatement.

Pionnières dans l'utilisation des images 3D créeront les consoles de jeu en relief que nous pourrons regarder sans lunettes. Mais on doit être prudents, parce que consommation intensive d'images 3D peut présenter des risques pour la santé. Si nous ne faisons pas attention, nous pouvons avoir migraines sévères ou nous pouvons ressentir de la fatigue.

Tina Sinjur 3. b

Marley & yo – la vida y el amor con el peor perro del mundo

Mi libro favorito es 'Marley & yo (Marley & me)', de John Grogan. John Grogan, periodista americano, en este libro, describe una historia de la vida de energético perro labrador, que vive doce años con su familia.

El libro habla sobre una pareja de jóvenes que compran un perro. Eligen un simpático perro labrador, que consigue nombre por un famoso cantante Bob Marley. Pronto se observa, que Marley es el más imposible perro en todo el mundo.

A través del libro, el autor describe , qué problemas causa Marley: destruye la propiedad doméstica, amenaza en el barrio y es el primer perro, que fue expulsado de la escuela para perros. Sin embargo, lo quiero mucho, porque también es leal y amable.

El libro 'Marley & yo' es muy bueno y digno de leer, me gusta mucho. Es para todos los aficionados a los perros y para los que todavía no son.

Nika Miklavčič, 2. i

Naši športniki ponovno želi uspehe

O plesnih uspehih naše šole govorimo večkrat. Na Šolskem plesnem festivalu, ki je potekal ob koncu lanskega šolskega leta v Celju, sta Matija Omejec in Petra Kavšek pometla s konkurenco in naši šoli sta prinesla že četrto zaporedno zmago v kombinaciji treh latinskoameriških plesov. Srebro sta si priplesala Blaž Mohorčič in Neža Trpin. Tik pod stopničkami za zmagovalce sta ostala Aljaž Levstek in Jerneja Filipič, ki nad svojo uvrstitvijo nista bila razočarana. Z vsemi dosežki svojih plesalcev in plesalk je bila zelo zadovoljna tudi njihova mentorica profesorica Marija Majzelj-Oven. Pogovarjali pa smo se tudi z uspešno plesalko Nežo Trpin.

Kako danes gledate na vse uspehe svojih plesalk in plesalcev, ki so jih dosegli v zadnjih letih?

Marija Majzelj Oven: Na uspehe plesalcev sem seveda zelo ponosna, vendar brez glavnih akterjev – vas, ki ste pripravljeni sodelovati, trenirati, žrtvovati svoj prosti čas, ne bi bilo nič. Da je potrebno za brezhibno in lahkotno plesanje ogromno časa, ure in ure plesanja, potenja in bolečih nog, vemo le tisti, ki to tudi redno počnemo. Vendar se v vsakem primeru splača, ker z gibanjem, ki je še lepše, če je v ritmu, skrbimo za naše zdravje, da o dobrem počutju kljub prijetni utrujenosti sploh ne zgubljam besed.

Kako na plesnih vajah motivirate plesalce?

Marija Majzelj Oven: Prav posebno se ne trudim, ker pride motivacija sama od sebe, z moje in vaše strani. Pomembno je, da imamo radi tisto, kar delamo.

Ali se poleg plesa ukvarjate še s katerim drugim športom?

Marija Majzelj Oven: Ples je kar naporen šport, z možem pleševa vsak teden, vendar tudi rada tečem, plavam, občasno kolesarim in smučam, čeprav nisem ravno kakšna perla.

Kako pogosto treniraš ples?

Neža: Treniram dvakrat tedensko, v sredo in petek po pouku, približno dve uri, zgodi pa se, da me v plesno učilnico zanese tudi kakšen drug dan v tednu.

Kako ti uspe poleg plesa uspe dosegati take rezultate tudi na drugih področjih?

Neža: Mislim, da lahko vsak, ki ima dovolj volje, želje, motivacije, odločnosti in vztrajnosti, doseže zastavljene cilje pri vsem tistem, kar ima rad, in hkrati v tem uživa.

Kaj meniš o dopingiu v športu?

Neža: Absolutno proti.

Uspehe plesalcev in plesalk so na športnem področju nadaljevali tudi atleti in atletinje na Področnem ekipnem prvenstvu v atletiki za srednje šole. Tekmovanje se je odvijalo 29. septembra v Novem mestu. V vsaki od sedmih disciplin razen v teku na sto metrov so nastopili po trije tekmovalci z naše šole. Pri dijakinjah je imela naša šola v vsaki disciplini po tri predstavnice. Dijakinje so bile v štafetnem teku druge. Dijaki pa so v tej disciplini zasedli prvo mesto. Med atleti je za najboljšo uvrstitev poskrbel Miha Štrus z zmago na najkrajši razdalji. Dekleta so dosegla kar dve posamični zmagi. Nika Ferlin je nasprotnice premagala v skoku v daljino, Alenka Hojč pa v skoku v višino. Fantje so se v skupnem seštevku s 7901 točko zavihteli na najvišjo stopničko ter se uvrstili na državno prvenstvo. Dekletom to žal ni uspelo, saj so s 7415 točkami pristale na tretjem mestu, kar ni zadoščalo za uvrstitev med 12 najboljših šol v Sloveniji.

Na državnem prvenstvu, ki je potekalo 13. oktobra v Slovenski Bistrici, se fantom sicer ni uspelo uvrstiti višje od 12. mesta, kljub malo slabši uvrstitvi je bilo vzdušje v ekipi odlično. Tekmovalci so na obeh stopnjah prvenstva nastopali pod mentorstvom profesorjev Eda Vrenčurja in Francija Pajka. Slednjemu smo zastavili tudi nekaj vprašanj. V nadaljevanju si preberite njegove zanimive odgovore, o sladkostih in bridkostih športa pa smo povprašali tudi nekaj dijakov, ki se ukvarjajo z atletiko – kraljico športov.

Blaž Mohorčič, 3. a

Kako sta izgledala izbor in trening šolske atletske ekipe?

Franci Pajk: Širši izbor šolske atletske ekipe se je najprej naredil na podlagi doseženih rezultatov vseh dijakov in dijakinj naše šole v določenih atletske panogah. Z boljšimi dijaki smo nato izvedli izbirno šolsko tekmovanje in tako dobili po dva najboljša tekmovalca za vsako posamezno atletske disciplino.

Kakšno se vam je zdelo vzdušje v ekipi po porazu na državnem prvenstvu?

Franci Pajk: Najprej naj povem, da smo že z uvrstitvijo na državni finale v atletiki presegli vsa naša pričakovanja. Še sam sem bil nekoliko presenečen nad osvojenim prvim mestom (dijaki) in tretjim mestom (dijakinje) na področnem prvenstvu v Novem mestu. Vedeti namreč moramo, da v Novem mestu in Brežicah gojijo zelo močno atletiko, ki je v prejšnjih letih v državi krojila sam atletske vrh. Naši dijaki so na finalnem tekmovanju v Mariboru nastopili samozavestno in povsem v okviru svojih zmožnosti. Tako, da nam nekoliko slabša uvrstitev ni povzročala prav nobenega razočaranja in slabe volje. Pridobili pa smo nove izkušnje in s pozitivno motivacijo čakamo naslednja atletske tekmovanja.

Kako poteka zimski trening atleta rekreativca?

Franci Pajk: Atlet rekreativec naj v zimskem času posveča največ pozornosti vzdrževanju svoje osnovne telesne priprave. Tek na smučeh je v zadnjem času vse bolj priljubljena panoga tudi med atleti. V primeru pomanjkanja snega ali kot alternativa je dobra izbira tudi nordijska hoja. Priporoča se tudi obisk fitnesa, kjer naj rekreativci poleg osnovne vadbe vzdržljivosti in moči izvajajo tudi vaje raztezanja in sproščanja.

Kaj menite o uporabi raznih poživil v rekreativnem športu?

Franci Pajk: Če je šport namenjen rekreaciji, po mojem mnenju, ne potrebujemo nobenih poživil oz. stimulansov, ki so značilnost tekmovalnega vrhunškega športa v smislu stremenja po dobrih in še boljših dosežkih. Rekreativni šport naj bo predvsem sredstvo za doseganje našega boljšega počutja, zdravja, sprostitve, druženja, kakovostne izrabe prostega časa, pristnega stika z naravo...

Kaj je pomembno za dobro psihofizično pripravo?

Franci Pajk: Psihofizična priprava je kompleksen pojem in je odvisna od veliko dejavnikov: redne in pravilne vadbe, ki mora upoštevati zakonitosti športnega treniranja (načelo postopnosti, intenzivnosti, količine ...), motivacije tekmovalca, pravilne prehrane, počitka, zdravstvenega statusa ...

Kako bi motivirali mlade za ukvarjanje z atletiko?

Franci Pajk: Življenjska sredina posameznika (starši, prijatelji, okolje) in razni mediji igrajo pomembno motivacijsko vlogo pri izbiri športne panoge. Tudi šola ni nepomemben faktor, saj se učenci prvič seznanijo in preizkusijo v atletiki prav tu. Športni pedagog lahko z ustrezno motivacijo in pravilnim pristopom pomembno vpliva na mlade pri izbiri športa.

Nika Ferlin, katero disciplino treniraš?

Nika: Treniram predvsem skok v daljino, skok v višino in 100 m ovire, najboljše uspehe pa dosegam v mnogoboju, ki zajema 7 disciplin. Moja najljubša disciplina trenutno pa je 100 m ovire.

Kako poteka zimski trening atleta rekreativca?

Nika: Treninge v zimskem času imamo 4-krat tedensko, in sicer v dvorani. V zimskem času na treningih delamo predvsem na tehničnih disciplinah, ko pa se nekoliko otopli, začnemo s kondicijskimi pripravami.

Kaj meniš o uporabi raznih poživil v rekreativnem športu?

Nika: Menim, da je jemanje poživil nezdravo, zato temu nasprotujem.

Kaj je pomembno za dobro psihofizično pripravljenost?

Nika: Redni treningi, zdrava prehrana in veliko motivacije.

Kako bi motivirali mlade za ukvarjanje z atletiko?

Nika: Vsem mladim priporočam ukvarjanje s katerimkoli športom, saj to pomeni dobro telesno kondicijo in posledično tudi dobro počutje, poleg tega pa lahko ob rednem treniranju dosegamo dobre rezultate na različnih tekmovanjih, kar nas motivira za še intenzivnejše treniranje.

Matija Mohar je do nedavnega treniral tek na 800 m, trenutno pa mu to onemogoča poškodba. Upa, da se bo lahko spet rekreativno ukvarjal s tekom.

Matija, Kako poteka zimski trening atleta rekreativca?

Matija: Zimski trening atleta rekreativca poteka v telovadnici in ob sprejemljivih pogojih (ne preveč nizkih temperaturah) tudi zunaj. Treningi v telovadnici so različni (krožna vadba, razni sprinti, poskoki, vaje za moč, intervalni teki ...). Treningi zunaj pa so predvsem daljši fartleki (intervalni teki) in tempoteki (enakomerni teki), lahko tudi daljši teki (polmaratoni) za pridobivanje osnovne kondicije.

Kaj meniš o uporabi raznih poživil v rekreativnem športu?

Matija: Menim, da poživila v rekreativnem športu niso potrebna, saj je rekreativni šport namenjen predvsem zdravju in dobremu počutju. Sam sem od poživil užival samo kofein, pa še tega le v pravem čaju in samo takrat, ko sem bil pred treningom zaspan, da sem se malo lažje osredotočil na trening. Seveda so drugi dodatki (ne poživila) tu dobrodošli, to so npr. omega 3 maščobne kisline, beljakovinsko-hidratni in izotonični napitki ter vitamini. Ti dodatki so dobrodošli pri vsakem posamezniku, saj pripomorejo k boljši regeneraciji, močnejšemu imunskemu sistemu in na splošno boljšemu počutju. Tudi pri tem ne smemo pretiravati, držati se moramo priporočenih meja. Kot vprašljiva poživila so tista poživila, ki so na dopinški listi in so prepovedana. Ta poživila niso potrebna, mnoga nam lahko celo škodujejo in kasneje pustijo resnejše posledice.

S pomočjo teh poživil ženemo telo nad svoje zmožnosti in vsak, ki jih uporablja, bi se moral zavedati, da bodo posledice sigurno nastopile, če ne čez 5 ali 10 let pa kasneje v življenju.

Snovi, ki spadajo pod skupino prepovedanih poživil, so na primer efedrin, kofein (dovoljen v določenih mejah), kokain, gerenamin ...

Kaj je pomembno za dobro psihofizično pripravljenost?

Matija: Za dobro psihofizično pripravo je potreben dober trening, dovolj počitka, veliko tekem, spodbuda domačih, sotekmovalcev in trenerja.

Kako bi motivirali mlade za ukvarjanje z atletiko?

Matija: Menim, da se v atletiki lahko najde vsak, ki želi živeti zdravo in premagovati stres, se sprostiti. Priporočam jo vsakemu. Sam sem našel svoje zadovoljstvo v teku, nekdo drug pa bi lahko metal disk, suval kroglo itn. Najbolj sem užival v teku, ko smo se s prijatelji zbrali in smo šli skupaj v naravo. Tako smo se sprostiti in pametno zapravili odvečno energijo. Upam, da se bo vedno več mladih odločilo za atletiko.

Blaž Kamin trenira skok v daljino, tek na 100 m in 200 m.

Kako poteka zimski trening atleta rekreativca?

Zimski treningi atletov naj bi potekali popolnoma enako kot poleti, kajti določene discipline je v dvorani nemogoče izvajati. Seveda pa se je za zunanji trening potrebno primerno obleči.

Kaj meniš o uporabi raznih poživil v rekreativnem športu?

Atletika je ob vseh odkritih primerih dopinga le-temu zelo izpostavljen šport. Tako je predvsem zaradi zelo velikega števila kontrol in takih primerov ni nič več kot v drugih športih. Osebnostno pa sem proti uživanju prepovedanih poživil. Poznamo pa tudi dovoljena poživila, ki so v pogojih rednega treninga skorajda nujna za uporabo pri atletiki in tudi drugih športih kot na primer proteinski napitki, esencialne aminokisljine, glutamin, kreatin, kompleks vitaminov in mineralov ter maščobnih kislin.

Kaj je pomembno za dobro psihofizično pripravljenost?

Za dobro pripravljenost je pomembna zdrava prehrana, počitek (vsaj 9 ur spanca dnevno) in seveda redni trening. Koristna pa je tudi ustrezna psihološka priprava.

Kako bi motivirali mlade za ukvarjanje z atletiko?

Motivacija za mlade so definitivno dobri rezultati, ki jih navdihujejo in prepričujejo, da je atletika res kraljica športov!

EMO

Beseda emo običajno označuje subkulturo, ki se je razvila konec 80-ih v ZDA. Tako kot mnoge druge subkulture je povezana z glasbo. Ta t. i. emocore je mešanica punk rocka, indie rocka in pop punka. Za emote so značilna temna oblačila, temna ličila, piercingi pa tudi zelo čustveno obnašanje.

Eden od najbolj pogostih predsodkov, ki jih imajo ljudje o emotih, je ta, da se emoti sami poškodujejo z rezanjem ali kakorkoli drugače. To naj bi bil odraz njihovega uporništv, nerazumevanja ljudi zunaj njihove družbe ter samomorilskih nagnjenj. Vendar pa večina emotov tega sploh ne počne, to je le predsodek, ki so ga ljudje razvili zaradi njihovega stila oblačenja. Njihova oblačila so običajno namreč zelo temna, včasih pa tudi sredi največje vročine nosijo dolge rokave ali pa rokavice in te naj bi po mnenju mnogih skrivale vreznine na zapestjih.

Tako pridemo do emo stila, ki je pri dekletih in fantih precej podoben. Običajno nosijo oprijete kavbojke, veliko karo in črtastih vzorcev, temnejše barve, imajo pa tudi poseben način oblikovanja las, ki so običajno črne barve in jim padajo prek oči. Poskušajo imeti čim svetlejšo polt, oči pa si obroblija s črnim črtalom.

Zelo razširjeni so na različnih forumih in spletnih straneh kot je Myspace, kjer se pogovarjajo o svojih težavah, vsakdanjem življenju in tudi o glasbi. Ta ima zelo veliko vlogo, saj se skozi glasbo zelo radi izražajo. Nekateri pišejo svoja besedila ali pa se le poistovetijo z besedili glasbenih skupin, ki jih poslušajo.

*The truth is you could slit my throat
and with my one last gasping breath
I'd apologize for bleeding on your shirt.*

(Taking Back Sunday – You're so last summer)

Ta besedila so običajno zelo depresivna, govorijo o bolečini, sovraštvu, žalosti, včasih celo o samomoru, tako da ni čudno, da so emoti postali sinonim za k samomoru nagnjene najstnike.

A vseeno je tudi emo le še ena subkultura, ki se je razvila skozi zgodovino. Morda bodo sčasoma utonili v pozabo, morda pa postanejo tako legendarni kot hipiji.

Tina Sinjur, 3. b

Poživila

So poživila nadgradnja »živil«, nekaj »nad« ali »po« nečem, stvar, ki nam »poživi« vsakdan – torej nekaj pozitivnega, kar bi lahko sklepali po izrazu samem? Odgovor je gotovo prej NE kot DA. A ne bomo govorili o drogah niti o dopingu v športu. Tokrat se lotevamo nečesa na prvi pogled precej nedolžnega – znanih in že kar vsakdanjih poživil, ki pa v sebi skrivajo nevarnosti, ki se jih vsi skupaj gotovo premalo zavedamo.

Poživila med dijaki

Ne le drugod po svetu, tudi pri nas se vedno bolj kaže težnja po uspehu, tako v šoli kot kasneje na delovnem mestu. Da pridemo do zelenega cilja, pa včasih bodisi zaradi premalo časa ali preveč nakopičenega dela, le trdna volja in pridnost nista dovolj. Takrat pa tudi dijaki posežejo po poživilih. A kje je meja? V obtoku je kar nekaj formalno legalnih poživil. Zaradi njihove pogoste uporabe kar pozabimo, da bi nam morda lahko tudi škodila.

Kava in (pravi) čaj sta napitka, ki ju verjetno ne bi skoraj nihče uvrstil med poživila, saj ju uporabljamo v vsakdanjem življenju. Le redko kdo si namreč lahko predstavlja začetek dneva brez skodelice kave ali čaja. Oba napitka vsebujeta kofein, ki poživljajoče deluje na telo, torej nam pomaga, da dlje časa ostanemo budni. Skodelica čaja vsebuje 30–90 mg kofeina, kava pa 70–150 mg.

Energijski napitki so med srednješolci zelo popularni, pa ne zaradi njihovega prvotnega namena, ampak predvsem zaradi pogostega (čeprav nepriporočljivega) mešanja z alkoholnimi pijačami. Verjetno skorajda ni zabave, na kateri ne bi našli vsaj nekaj pločevink kakšne energijske pijače. K poživilom lahko prištejemo tudi cigarete, ki na telo delujejo stimulatивно, vendar pa je že večkrat dokazano, da ima kajenje velik vpliv na nastanek mnogih bolezni, npr. pljučnega raka.

Poživila, vsaj tista, ki so dovoljena, so pravzaprav že del vsakdana, vendar pa se prepogosto zgodi, da dijaki posežejo tudi po prepovedanih substancah. Vzrok je lahko zabava, želja po boljših rezultatih, morda v šoli ali pri športu, morda pa zgolj kljubovanje. Pri takem ravnanju pa bi se vseeno morali vprašati, kaj je pomembnejše; zdravje ali uspeh za vsako ceno.

Tina Sinjur, 3. b

Energijske pijače

Popularnost energijskih pijač je v zadnjih letih v porastu, mladostniki te pijače pijejo predvsem zaradi pričakovanih koristi (budnost, učinkovitost, uspešnost, boljši delovni rezultati), manj pa se zavedajo potencialnih tveganj ter neželenih posledic in stranskih učinkov. Energijske pijače so primerne za občasno uživanje pri zdravih odraslih ljudeh v zmernih količinah.

Energijske pijače so skupina brezalkoholnih pijač, ki najpogosteje vsebujejo dodatke: kofein, taurin, glukonolakton in druge substance, ki naj bi stimulatивно vplivale na naš centralni živčni sistem. Vsebujejo tudi velike količine sladkorja ali umetnih sladil, dodani so še vitamini in nekateri rastlinski izvlečki.

Mešanje z alkoholnimi pijačami ima lahko usodne posledice, saj kofein delno zabiše delovanje alkohola. Pogosto je prepričanje, da si manj pijan, če piješ mešanico energijskih pijač in alkohola, kot če piješ sam alkohol. To zagotovo ne drži. Dejstvo namreč je, da ob mešanju energijskih pijač in alkohola, kofein s svojimi poživljajočimi učinki prikrije pijanost, zato človek pije več alkohola kot ga lahko prenese.

V zvezi s tem je v energijskih pijačah problematičen tudi taurin, ki se presnavlja podobno kot alkohol (presnavlja ga isti encim). Ker je encim prezaposlen s presnavljanjem tako alkohola kot tudi taurina, lahko pride do prevelike koncentracije in posledično do zastrupitve z alkoholom.

Najprimernejša pijača za pitje je voda ter sadni in zelenjavni sokovi, predvsem tisti brez dodanega sladkorja. Priporočajo se tudi nesladkani nearomatizirani zeliščni in sadni čaji.

Manj primerne za pitje so tudi negazirane in gazirane aromatizirane brezalkoholne pijače. Te pijače so pogosto vir praznih kalorij, saj je v njih, razen velikih količin dodanega sladkorja, za telo le redko kaj uporabnega. V enem litru kokakole je približno za en jogurtov lonček sladkorja.

Primernejši načini, ki pripomorejo k boljšemu počutju in povečanju energije, so zlasti:

- zdrava prehrana,
- pitje dovolj tekočine (voda, sadni sokovi),
- zadosten počitek (spanje) in
- redna telesna aktivnost (vsaj trikrat tedensko po 45 minut).

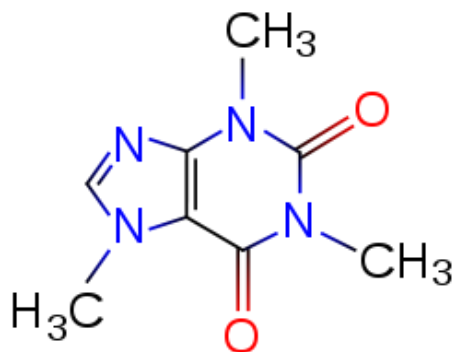
Glede na določene študije, ki kažejo na resne škodljive učinke energijskih pijač, sploh če jih uživajo mladostniki in otroci, si lahko le želimo čimprejšnjo prepoved takih proizvodov v prosti prodaji. Za to si prizadeva tudi Evropska unija in prodajo energijskih pijač so že omejili v Franciji, Danski in na Norveškem.

Članek je povzetek in priredba gradiva Inštituta za varovanje zdravja (celoten članek in še več si lahko preberete na spletni strani www.ivz.si).

Igor Gruden

Rjava tekočina – jutranji prijatelj

Zopet novo jutro in vi se počutite, kot da bi vas povozil vlak? Marsikomu je ta občutek gotovo znan, zato ni boljšega sredstva za zbujanje, kot je kava. Opojna tekočina s posebnim okusom veliki večini pomaga normalno začeti delovni dan. Vendar malokdo se pogloblja v dejstvo, kaj sploh je kofein in kakšni so njegovi učinki na telo.

KOFEIN – OSNOVNA SESTAVINA KAVE

Kofein je odkril nemški kemik F. F. Runge leta 1819. Takrat se je o kofeinu začelo govoriti, kar pa ne pomeni, da ga prej niso uporabljali. Uživali so ga že v pradavnini. Imeli so žvečilna semena, ki so služila predvsem lajšanju, spodbudi in izboljšanju razpoloženja. Kasneje so ugotovili, da se učinek še poveča, če semena namočijo v vročo vodo.

Kava je kot pijača v Evropi na voljo šele od 17. stoletja dalje. Prva kavarnica pa je bila odprta na

Dunaju.

Mnogi mislijo, da se kofein nahaja zgolj v kavi, kokakoli, čaju in v nekaterih energijskih pijačah. Vendar ga najdemo tudi v čokoladi, nekaterih blažilcih bolečin, [diuretikih](#), blažilcih [prehlada](#), preparatih za kontroliranje telesne teže in drugih zdravilih. Kofein pa se nahaja v rastlinah, kot so oreški kole, kakavova in kavna zrna in listi čajevca. Rastlinam ta spojina služi kot naravni pesticid, ki zajedavce paralizira in celo ubije.

Na naše telo ima kofein nekoliko blažji učinek. Stimulira centralni živčni sistem in srce ter deluje kot diuretik (pospeši odvajanje urina). Jasno pa je v velikih količinah tudi za nas strupen. 1000 mg kofeina povzroči resno večsistemsko zastrupitev, ki se včasih konča celo s smrtjo. Smrt prej doživijo posamezniki z motnjami srčnega ritma. Za primerjavo: en

kapučino vsebuje 70 mg kofeina, z 2 dl kokakole zaužijemo 25 mg, v nekaterih zdravilih pa je 50 mg kofeina ali več. Smrtno bi se ogrozili s trinajstimi skodelicami kapučina.

Kofein je v kemiji zapisan s formulo $C_8H_{10}N_4O_2$ in ga lahko imenujemo še trimetilksantin, tein oziroma guaranin. Kot čista spojina je bel kristalen prašek brez vonja. Kristali so zelo grenkega okusa in so topni v vodi. Kofein pridobivajo z dekofeinizacijo kave ali čaja.

Vplivi kofeina

Ob prebiranju različnih člankov in strokovnih mnenj glede učinka kave na telo lahko zasledimo tako pozitivne kot negativne posledice.

Skodelica kave pospešuje storilnost in preprečuje prehitro utrujenje mišic. Kofein namreč zavira delovanje adenosina, ki zavira proizvodnjo energije v celicah. Ravno tako pospešuje izločanje stresnih hormonov, ki pospešujejo metabolizem, zvišuje telesno temperaturo in spodbudi bitje srca. Njegov vpliv se vidi tudi na žilnem in živčnem sistemu. Pospešuje prekrvavljenost možganov in s tem izboljšuje koncentracijo.

Kofein med drugimi razširja bronhije. Zanimivo je tudi, da tanin, ki se med drugimi skriva v kavi, preprečuje razvoj zobnih oblog.

Vendar pa ima kofein poleg vrste pozitivnih tudi negativne lastnosti. Ne glede na to, da kofein pospešuje koncentracijo in podobne zadeve, lahko prekomerno uživanje te substance zmanjša zmožnost načrtovanja, vodenja in odločanja. Tudi do želodca ni preveč prijazen, saj ga draži in s tem povzroči, da izloča veliko preveč želodčne kisline, tako posledično pride do tiščanja v želodcu, sluzničnih razjed in razdražene sluznice.

S poskusi, narejenimi na tisoč ženskah, so ugotovili, da kava zmanjša možnost zanositve. Prevelike količine kave lahko povzročijo potenje, živčnost, glavobol, divjanje srca, slabo počutje, slabo koncentracijo in depresijo. Zanimivo je tudi, da nekaj ur po zaužitju kave ledvice delujejo moteno. Prišlo naj bi do prekomernega izločanja kalcija v urin, telo izgubljeni kalcij potem črpa iz kosti in tako se poveča tveganje za osteoporozo.

Kava da ali ne?

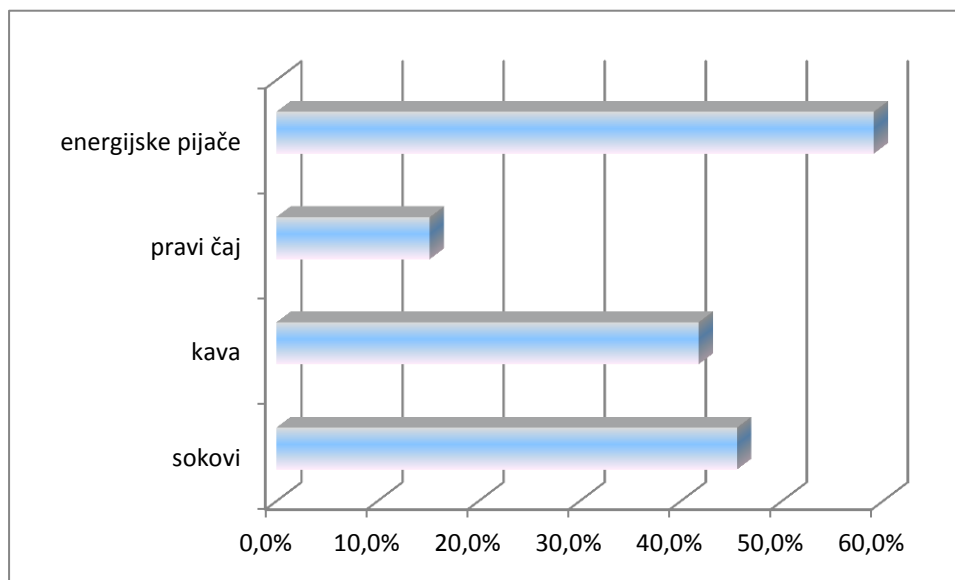
Kofein in kava imata tako svoje pozitivne kot negativne lastnosti. Čemu boste verjeli je povsem odvisno od vas. Vsekakor pa je izgovor, da se brez kave ne morete zbuditi, povsem odveč. Bolj zdrava različica poživil so 100 % sadni sokovi in jutranja telovadba. Torej na voljo imamo številne možnosti, kako nadomestiti kavo in njene negativne lastnosti. A če jim ne verjamete in zagovarjate pozitivne, tudi prav. Vsak zase še najbolj ve, kaj je zanj dobro in kaj ne.

Nina Sever, 4. i

Poživila na naši šoli – analiza ankete

Med dijaki naše šole smo opravili anketo o uživanju poživil. Sodelovalo je 158 dijakov, 74 fantov in 84 deklet. 73 % jih je bilo starih 16 ali 17 let, ostali pa so bili mlajši oziroma starejši.

Dijaki občasno ali redno uživajo naslednja poživila: kavo 41,8 %, pravi čaj 15,2 %, energijske pijače 59,1 %, 45,6 % pa sadne in zelenjavne sokove. Seštevek deležev je večji od 100 %, saj nekateri dijaki uživajo več različnih poživil.

Slika 1: Delež dijakov pri uživanju posameznih vrst poživil

22,8 % spi od 1 do 3 skodelice kave na teden, 15,2 % 1 skodelico na dan, 6,3 % pa od 1 do 3 skodelice na dan, 1,3 % pa celo več kot 3 na dan. Rednih pivcev kave je torej kar veliko. Slaba četrtina dijakov, ki pije kavo, jo pije le ob vikendih.

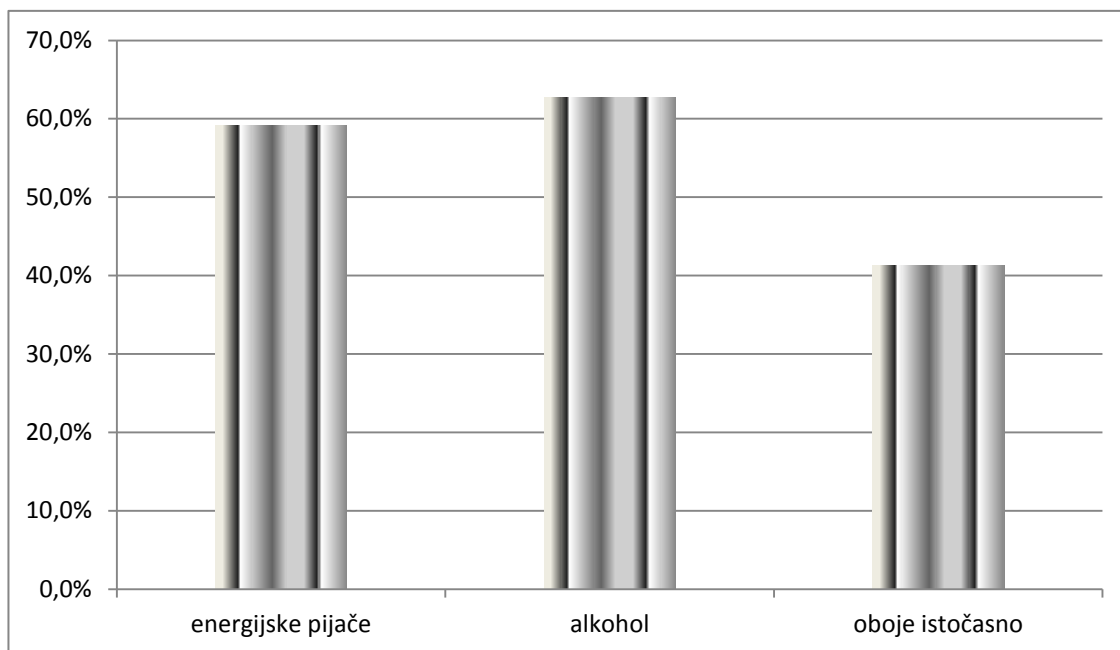
38,6 % dijakov spi do pol litra energijskih pijač tedensko, 5 % pa več kot pol litra. 56 % dijakov, ki uživa energijske pijače, jih pije ob vikendih, ostali tudi med tednom.

Dijake smo povprašali tudi o njihovih pivskih navadah. Alkohola sploh ne pije samo 37,3 % dijakov.

27,8 % jih mesečno spi steklenico piva (ali 2 dcl vina ali 0,5 dcl žganih pijač), 14,6 % jih spi tako količino tedensko, torej najmanj 4-krat več kot prejšnja skupina.

10,1 % dijakov pa spi 0,5 litra piva (ali 2 dcl vina ali 0,5 dcl žganih pijač) enkrat do trikrat tedensko. Več kot trikrat tedensko to količino spi kar 10,1 % dijakov. Zanimivo je, da od dijakov, ki pijejo alkohol, kar 96,3 % uživa alkohol ob vikendih, manjšina pa tudi med tednom – 3,7%.

41,3 % dijakov alkohol in energijske pijače vsaj občasno uživa skupaj, kar je zelo nevarno početje.

Slika 2: Delež dijakov pri uživanju energijskih pijač in alkohola

Sklenemo torej lahko, da veliko dijakov za popestritev svojega življenja, za boljše funkcioniranje ali zgolj zaradi imidža uživa energijske pijače in preveč drugih poživil kot je npr. kava. Namen tega članka je, da se vsak sam, družba sovrstnikov in tudi širše okolje tega problema najprej zavejo in takoj zatem vprašajo, kaj lahko naredijo, da se poleg ostalih vrst odvisnosti odpovemo tudi tej ali vsaj zmanjšamo njen obseg in vpliv na razvoj cele vrste mladih generacij.

Igor Gruden, Barbara Vencelj

Medgeneracijska anketa

Ana Gerželj (prababica)

Poklic: gospodinja

Rojena: v domači hiši v Prevaljah.

Šolanje: Dokončanih 3,5 od takratnih 4 razredov OŠ v Mežica.

Leto rojstva: 1910

Starost: 100 let

Opis: Skromna, a pogumna oseba.

S kakšnimi aktivnostmi ste se v prostem času ukvarjali v preteklosti?

Dokler se z možem nisva preselila, je bilo teh aktivnosti bolj malo, potem pa sva skupaj z otroci (Zoro in Milanom) začela zahajati v telovadnico, katero smo lahko obiskovali vsi stanovalci tistega stanovanjskega bloka. Seveda sem se tudi veliko sprehajala. Kasneje sem začela kvačkati pa tudi plesti. Kvačkanje je bila zame res velika sprostitev. Nisem bila neka specialistka za kvačkanje, vendar sem nakvačkala kar veliko prtov.

Se vam zdi, da je bilo vaše otroštvo lepše kot otroštvo današnjih otrok?

Res je, da sem bila rojena v obdobju, ko se v naših krajih ni živelo kaj prida. Težko smo se preživljali, marsikateri otrok je umrl ob rojstvu, kar se zdaj zgodi bolj redko. Otroci smo opravljali fizična dela in šli hitreje v službo. Vendar smo tudi več časa prebili skupaj in se igrali, danes pa ima vsak svoj računalnik in ždiyo v svojem kotu. No ja, čeprav tudi ne vsi. No, sicer jim veliko časa pobere šola, ki ga nam ni toliko. Če dobro pomislim, nam ni bilo nič težje, saj smo morali takrat delati največ 8–12 ur na polju in smo imeli vsaj čez zimo mir, danes pa mora biti otrok že 7 ur v šoli, potem pa se mora še doma učiti. Ponoči smo veliko hodili naokoli, ko smo bili mladi, sedaj pa na vas preži toliko nevarnosti, da se sama po parku v Ljubljani (pa tudi če bi bila mlada) ne bi upala sprehajati.

Ali imate občutek, da se mlajši lepo odnašajo do vas?

Menim, da se mlajši kar lepo vedejo do mene, morda je to zaradi tega, ker se gibam v takem krogu ljudi. No, pa tudi na ulici me mlajši večkrat pozdravijo (morda celo večkrat kot starejše osebe). Seveda sem doživela tudi kakšen neprijeten dogodek, vendar je bilo teh zelo malo. No ja, seveda se moraš tudi prepustiti toku časa. Tudi jaz recimo uporabljam mobilni telefon. Moraš se pač prilagoditi okolju, v katerem bivaš.

Imate lepe spomine na mater in očeta?

O očetu ne vem veliko povedati. Spomnim se ga kot zelo toplo osebnost, vendar o njem ne vem kaj dosti, saj je, ko sem bila stara 4 leta, odšel v vojsko in tam padel. Vem, da so se zbirali kar v Avstriji in nato potovali do Soške fronte, kjer je tudi padel. Natančno se spominjam, kako me je poljubil, se odpravil kar na doma sestavljeno kolo in se odpeljal.

Zora Trilar, rojena Gerželj (babica)

Poklic: ekonomistka

Rojstni kraj: Slovenj Gradec

Leto rojstva: 1945

Šolanje: OŠ Prevalje, SŠ Slovenj Gradec, fakulteta v Ljubljani

Opis: Zagnana oseba. Dostikrat se za svoj cilj vztrajno bori, včasih zaradi tega kaže znake živčnosti.

S kakšnimi aktivnostmi ste se v prostem času ukvarjali v preteklosti?

V mladosti sem bila odlična smučarka. V Črni na Koroškem je bil ta šport zelo razvit (tako kot je še danes) in mene je enostavno »potegnilo v to«. V smučanju sem bila mladinska prvakinja v vseh disciplinah (slalomu, veleslalomu in smuku, superveleslaloma ni bilo), tak uspeh sem ponovila trikrat. Na neki tekmi sem konkurenco prehitela za tako razliko, da je do sedaj ni premagal nihče. Rezultat, ki sem ga postavila, je bil najden šele pred nekaj leti, vendar me je Smučarska zveza Slovenije prosila, če ga lahko izbriše in sem dovolila. Po treh zelo uspešnih sezonah sem si poškodovala gleženj, medtem prerasla opremo in nato nismo imeli več denarja, ker je oče izgubil službo in tako je bila sezona in nadaljnje športno smučanje zame zaključeno.

Kasneje sem imela nekaj manjših aktivnosti, sedaj pa sem predsednica Kulturnega društva Grosuplje, vendar bom zaradi zdravstvenega stanja odstopila.

Je bilo vaše otroštvo lepo (lepše od današnjega)?

Živela sem v obdobju, v katerem je bilo še čutiti vpliv 2. svetovne vojne, vendar se je vse počasi postavljalo na svoje mesto. Primerjave z današnjim ne bi znala narediti. Kljub občasnemu slabemu finančnemu stanju sta mi starša omogočila lepo življenje, kolikor se je dalo. Na splošno bi ocenila, da je bilo moje otroštvo lepo, kajti slabih dogodkov, ki so mi ostali v spominu, je bolj malo.

Ali imate občutek, da se mlajši lepo odnašajo do vas in kako se vi vedete do še starejših občanov?

Menim, da imajo mlajši kar dober odnos do nas malo starejših (čeprav mi gre to, da sem med starejšimi, bolj težko z jezika). Seveda se tudi kdaj, ko se vozim po Ljubljani, zgodi kakšno res absurdno dejanje.

Imate oz. boste imeli na starše lepe spomine?

Moj pokojni oče je bil nazadnje zaposlen v mežiškem rudniku. Za to službo se je zelo trudil in želel poskrbeti za družino. Ni skrbel le za denar, ampak se je z menoj tudi veliko pogovarjal, igral ...

Moja mama pa je še živa. Neverjetno jo spoštujem, kajti za nas je dala življenje, pa ne tako, kot ga da vsaka mama za svoje otroke, pač pa drugače. Vedno je bila njena prva misel OTROCI, OTROCI, OTROCI in prav zaradi nje nama z bratom ni bilo nikoli hudo z vidika fizičnega kot ne iz vidika čustvenega področja.

Andrej Trilar (oče)

Poklic: kemik-analitik
Šolanje: OŠ Vič, Srednja kemijska šola
Rojen: Porodnišnica Ljubljana
Leto rojstva: 1968
Opis: Prijetna oseba, ki zna nasmejati ostale ljudi.

S kakšnimi aktivnostmi se ukvarjate v prostem času?

Vsak petek igramo v Mengšu, kjer delam, košarko, tako da grem velikokrat tja. Seveda kdaj tudi izostanem, saj žena želi, da bi bil doma. Zelo rad smučam in igram družabne igre. Moja služba je moja prostočasna dejavnost in zato kakšno stvar o kemiji preštudiram tudi doma.

Se vam je zdelo vaše otroštvo lepo?

Menim, da smo imeli v moji generaciji eno najlepših otroštev. Čeprav do takratne države ne čutim nič posebnega, pa vem, da je bilo tovarništvo takrat na višku. Takrat je bila vsa ideologija uresničena, pa čeprav samo za tistih 10–20 let, ki so bila meni pomembna. V tistem času smo res verjeli v »top« tovarništvo in tako smo hodili na vsemogoče stvari in se tam prav »fino« imeli. Zaradi teh stvari smo se mi počutili dobro, počutili smo se pomembne in tudi koristne. Škoda, da se je ta sistem kasneje podrl in država ni bila več dobra.

Kaj pravite o odnosu mlajših do starejših ljudi in obratno?

Jaz menim, da razmere niso tako katastrofalne, kot jih hočejo nekateri prikazati. Življenje pač ni tako idealno, kot hočejo nekateri, da bi bilo. Dejstvo pa je, da tisti, ki delajo »zgago«, vedno izstopajo in se jih vedno najhitreje opazi in na koncu izpade tako, kot da so vsi nespoštljivi do starejših.

Boste imeli lepo spomine na starše?

V ranem otroštvu sem moral živeti pri babici, ki jo kličemo bica (po koroško babica), verjetno sem tudi zato še posebej navezan nanjo. Spomnim se, ko sta me prihajala obiskovat, me je mama toliko časa stiskala, da sem imel na koncu vsega dovolj in mi je bilo celo odveč, da je prišla. Najbolj vesel pa sem bil, ko sta najela kredit in kupila stanovanje, ki je bilo dovolj veliko za vse. Vedno sta mi stala ob strani in naredila vse, da je bilo meni lepo.

Lovro Trilar (brat)

Poklic: dijak

Šolanje: OŠ Louisa Adamiča, SŠ Josipa Jurčiča

Rojen: porodnišnica Ljubljana

Leto rojstva: 1994

Opis: Zabavna, razigrana osebnost, ki zna biti ob dani priložnosti tudi resna, včasih pa je tudi vzkipljiva.

S kakšnimi aktivnostmi se ukvarjaš v prostem času?

Neke posebne aktivnosti nimam, zelo rad pa se odpravim spuščat v zrak svoj modelček letala. Pri tem se veliko družim s svojim sošolcem. Ukvarjam se tudi z računalništvom (inštalacija programov, urejanje map ...).

Se ti zdi, da je tvoje otroštvo lepše od tistega, ki so ga imeli starejši ljudje?

Nič mi ne manjka. Če hočem, lahko pokličem prijatelje in se skupaj družimo. Sicer velikokrat druženje zamenjamo s pogovorom preko računalnika, vendar še vedno mislim, da se kljub temu dostikrat družimo. Veliko časa namenim šoli, vendar se zavedam, da je le-ta obvezna, da bom kasneje lepše živel in da bom lahko dosegel cilje, ki sem si jih zadal.

Kaj meniš o odnosu starejšega prebivalstva z mlajšim?

Menim, da so odnosi (v naši državi) dobri, velikokrat pozdravim starejše ljudi in jim tudi pomagam. Morda sem na to še posebej pozoren, ker je moja prababica stara preko 100 let in jo zelo spoštujem. Velikokrat pa opazim, da če pozdraviš mlajšega človeka, le-ta tudi odzdravi. Marsikdaj pa se zgodi, da pozdraviš starejšega in je očitno, da te je slišal, pa kljub temu ne odzdravi. Tak odnos me dostikrat zelo razjezi.

Boš imel na starše lepe spomine?

Seveda! Oče in mama mi zmeraj stojita ob strani, me podpirata tako pri prostočasnih dejavnostih kot v šoli. Velikokrat dobim kak nasvet, ki mi ni ravno všeč, vendar ga vseeno upoštevam, kajti vem, da mi želita samo dobro.

Zaključna misel avtorja:

Način življenja mlajših in starejših se razlikuje. Kot se razvija življenje, tako se razlikujejo tudi njihove aktivnosti in pogled na svet. Vsem pa je ponavadi skupno to, da se radi spominjajo svojega preteklega življenja. Da bomo lahko v najboljši meri prenašali eni druge, moramo siliti k medgeneracijskemu sodelovanju (sodelovanje modrosti in zagnanosti), kar včasih ni lahko.

Jaka Trilar, 1. b

Je šola model družbenega življenja ?

Vsak delovni dan učenci in dijaki hodimo v šolo. V šoli smo pri pouku sociologije več ur razpravljali o šoli kot instituciji in načinu življenja ... Kakšne so njene vloge in statusi, kakšen pomen ima šola za življenje, kako nas pripravi na življenje ter kakšna je v tem obsegu funkcija družine.

S funkcionalnega vidika je šola pomembna za razvijanje in ohranjanje družbe, in sicer kot element v procesu socialne interakcije ali dejavnik sekundarne socializacije. Šola omogoča tudi razporejanje posameznikov v skladu s sposobnostmi.

Šola oz. vrtec je prva družbena organizacija, v katero vstopa posameznik. Tu so odnosi povsem drugačni kot v družini. Odnosi v šoli so formalizirani, sodelovanje med posamezniki pa pogojeno s skupnim, vnaprej opredeljenim ciljem.

Dejavniki družinske vzgoje, ki spodbujajo ustvarjalnost, so način materine in očetove vzgoje, socialno-ekonomskega statusa družine in uspeh v šoli. Skrbni in delavni starši, ki so dosegli višjo izobrazbo in zaželen poklic z vzorom spodbujajo ambicije v otroku, ga razumejo in omogočajo uspeh v šoli. Starši kot vzorniki v prvih letih življenja dajejo otroku izraze in dejanja vrednot, ki jih sami cenijo in tako v njega zapišejo motive in cilje, kar je osnova za kasnejše zaupanje v vrednote šole, družbe in sveta. Preplašeni, nezadovoljni in neuspešni starši vzgajajo preplašene otroke, ki hitro obupajo, večne nezadovoljneže, ki se neprestano umikajo življenjskim resnicam. Izkazalo se je, da imajo dijaki do profesorjev v šoli lahko podoben odnos kot do očeta in matere; če zaupajo staršem, prej zaupajo tudi učiteljem.

Šolski uspeh je kot vrednota implicitno vključena v socialno-ekonomski status družine. Starši, ki sami vrednotijo znanje, delo, uspeh in vzpon po družbeni lestvici, nehote dajejo vzor že od malega, omogočajo prizadevanje za šolo in otroka usmerjajo v učenje. Učitelji pričakujejo, da so otroci iz družin z višjo izobrazbo staršev bolj razgledani, imajo višji kulturni kapital, so bolj sposobni in posledično bolj uspešni in motivirani.

Šola predstavlja model družbenega sistema, kjer učenci neposredno spoznavajo oblike in načine delovanja družbe. Ta izkušnja učenca pripravlja na načine sodelovanja z drugimi ljudmi. Otroke in mlade družba sili, da že zgodaj odločajo o svojem življenju, da sprejemajo daljnosežne življenjske odločitve o izobraževalnih poteh idr. Individualizacija življenja sooča mlade z večjimi tveganji. Mladi se že zgodaj pripravljajo, da s strategijami tveganja že vnaprej omilijo svoje probleme. Takšni problemi in neuspehi kot npr. prekinitev šolanja, danes niso tako usodni, ker družba ponuja možnost ponovnega vzpona, saj je njej v interesu, da čim več sposobnih mladih doseže ustrezen socialni in delovni položaj. Dosežki posameznika v šoli se primerjajo z drugimi in s povprečjem, ki se uveljavlja kot standard. Razlike v rezultatih pa naj bi odražale različne sposobnosti učencev. Šola tako omogoča, da se posamezniki z nadpovprečnimi sposobnostmi pripravijo za zahtevnejše družbene položaje. Šola naj bi bila neke vrste mehanizem, ki omogoča razporejanje najbolj talentiranih posameznikov na družbeno najpomembnejše položaje.

Družben položaj posameznika naj bi bil predvsem odvisen od njegovih sposobnosti in inteligentnosti. Šola bi tako z uveljavitvijo enakih kriterijev za napredovanje in množičnim ter brezplačnim šolanjem izenačila možnosti za doseganje pomembnih družbenih položajev.

S tem bi se zmanjšala družbena neenakost, predvsem pa bi bile družbene vloge pravično razdeljene. Vendar se ta pričakovanja niso uresničila. Šola je del družbe in zato se v šoli reproducirajo podobni odnosi, ki veljajo v širši družbi. Na šolski uspeh še vedno vpliva pripadnost določenemu družbenemu sloju, etična, rasna pripadnost ter razlika med spoloma.

Poleg tega je šola tudi nekakšna pripravljavnica za delo. Urila naj bi znanje, veščine in vrednote, potrebne za delovno usposobljenost posameznika, posredovala odnos do avtoritete in urnika, ki ju potrebujemo tudi kasneje v življenju.

Izobraževanje je postalo množično, kar je posledica kvalitetnih sprememb, pogoj za opravljanje poklica in dvig družbenega statusa. Poglavitna funkcija šole naj bi bila prenos družbenih norm in vrednot. Na ta način vzpostavlja šola most med posameznikom in družbo.

Sabina Babič, 4. a

Delovna sobota v znamenju Afrike

Lepo jesensko soboto smo se dijaki Srednje šole Josipa Jurčiča Ivančna Gorica morali odpraviti v šolo, saj je potekalo nadomeščanje kasnejšega prostega dne. Prvi dve uri smo preživeli v predavalnici, kjer smo poslušali predavanje o Afriki.

Profesorji tujih jezikov so nam pripravili zanimivo predavanje o življenju v Afriki, najprej v angleščini, nato še v nemščini in španščini. Vsebina predavanja se je nanašala predvsem na podnebne spremembe in na revščino, ki pesti tamkajšnje prebivalce. Slišali smo tudi pismo kenijskega dečka, ki je govorilo o hudem vplivu podnebnih sprememb na življenje njegove družine. Prebrani odlomki iz knjige Pedra Opeke, ki so govorili predvsem o izjemni revščini na Madagaskarju, o tem, kako ljudje iščejo hrano celo na smetiščih, so nas še dodatno pretresli.

Za konec smo si ogledali videospot pesmi z naslovom Earth Song, ki jo izvaja Michael Jackson. Presunljiv videospot nam je ostal v spominu še nekaj časa in začeli smo razmišljati o dogajanju v Afriki in o tem, kaj lahko storimo, da bodo tudi tamkajšnji ljudje zadovoljni in bodo lažje živeli.

Na to temo smo reševali delovni list in ugotovili, da je potrebno varčevati z vodo in elektriko, prav tako pa ne smemo pretiravati z izsekavanjem gozdov. Tisti, ki pa smo tekmovali za Cankarjevo priznanje, smo napisali tudi esej ali pesem o tamkajšnjih težavah. V nadaljevanju jih nekaj tudi objavljamo.

Katarina Puš, 3. i

Boj iz dneva v dan;
žeja, smrt, otroški jok.
Odpri že oči!

Špela Balant, 3. a

Afrika – celina brez prihodnosti?

Na trudno zemljo se je počasi spuščal mrak in ljudje so se vračali na svoje domove. Nekoliko nejevoljna sem enako storila tudi sama. Bila sem slabo razpoložena, saj sem tistega dne prodala zelo malo. Kaj ne more miniti niti en dan, ko bi tudi jaz zaslužila malo več?! Vendar pa sem bila prepričana, da bo ta, pa čeprav tako boren zaslužek, zadostoval, da moja družina ne bo ostala brez večerje.

Ime mi je Kabibe in sem najstarejši otrok v družini. Prihajam iz Kenije, ki leži na najsušnejši celini na svetu – v Afriki. Kako naj vam opišem našo deželo? Zagotovo moram omeniti, da je to območje, kjer povečini nimamo tekoče vode, pomembno prevozno sredstvo so različne živali, nekateri iz večjih mest pa premorejo celo avto. Mislim, da mi ni potrebno posebej poudarjati, da nimamo električne napeljave (da, tudi taki kraji v 21. stoletju še obstajajo!) pa tudi asfaltiranih cest v naši okolici ne boste našli. Upam pa, da ne dajem vtisa, da se pritožujem. Pravzaprav želim poudariti le to, da nam je tudi brez vseh teh stvari lepo.

Kljub vsemu pa imamo tudi Kenijci nekaj, kar imajo ljudje v bogatih državah, ali pa to celo še bolj cenimo. Ne, to ni kakšen predmet, pač pa nekaj pomembnejšega – družina. Moja družina je majhna, saj imam malo bratov in sester. Poleg matere živim še s tetama Haracho in Kaindo ter stricem Rethom. Abiba, Jahzara, Dembe in Palesa so moje sestre, imam pa tudi brate Natina, Rafikija in Habna. O očetu naj vam izdam le to, da ga žal ni več med nami. Ponosno pa lahko povem, da živimo v leseni hišici, ki ima dve sobi. Ena služi za kuhinjo in kopalnico, v drugi pa vsi spimo. Ne vem, če si lahko predstavljate, a verjemite mi, da je tudi v Afriki lahko zelo hladno. Ravno zato ne spimo na golih tleh, pač pa si na tla položimo rogoznice.

Sicer pa je naše življenje bolj ali manj ves čas enako. Zjutraj vstanemo ob petih in si pripravimo vse potrebno za naše delo. Jaz, Abiba in Jahzara odidemo prodajat sadje, ki ga kupujejo zlasti belci. Kako dobri ljudje so to! Včasih mi namreč dajo še več denarja, kot pa sadje stane. V takih primerih sploh ne vem, kaj naj rečem in vedno se jim lepo zahvalim. Kaj pa naj bi storila, ko pa jim drugega ne morem dati. Dembe in Palesa sta za tako pomembno delo še premajhni, zato ostaneta doma, kjer pri lažjih opravilih pomagata materi. Njeno delo je predvsem priprava hrane, pranje oblačil in pospravljanje.

Veliko pa postorijo tudi Natine, ki ponavadi pase našo ovco, ter Rafiki in Haben, ki spremljata teto, ko išče vodo. Morda zveni čudno, da to delo opravljajo kar trije člani družine. Vendar pa včasih niti to ne zadostuje in vode ne najde nihče izmed njih. Slednja je v naših krajih namreč velik problem. Kadar dalj časa ne dežuje, veliko rek presahne in marsikateri dan dobimo le toliko vode, da ravno ne umremo od žeje. Velikokrat je nimamo dovolj niti za umivanje, čeprav moram priznati, da se Afričani s tem ne ukvarjamo pretirano. Veliko huje je namreč to, da si močno žejen, pa nimaš ničesar, s čimer bi žejo pogasil. Vodo sicer tudi prodajajo, vendar pa je tako za nas kot tudi za večino drugih družin vsekakor predraga.

V sušnem obdobju smo tudi sedaj, saj ni deževalo že zelo dolgo časa. Vendar pa ne znam povedati točnega števila dni, ker jih ne štejemo, kot je to v navadi v mestu. Vem pa zagotovo, da dežja res že dolgo ni bilo, saj v zadnjem času nismo našli nobene reke, ki še ni presahnila. Povsod sta le suha prst in kamenje!

Ko sem prišla domov, so me ostali že čakali, da bi skupaj večerjali. Ne vem sicer, kaj jedo ljudje drugod po svetu, vendar sem zelo vesela, da moja mati tako dobro kuha. Žal pa je hrane zmanjkalo, še preden bi se vsaj kdo do sitega najedel. Že za ta obrok je mati komaj dobila vodo. Naredila je namreč izjemo in jo je nekaj kupila. Kje je dobila denar? Kljub temu pa sem bila hvaležna, da smo imeli kaj jesti, saj se nam je že marsikdaj pripetilo, da kakšen dan nismo ničesar zaužili. Ta problem nastopi takrat, ko resnično nikjer ne najdemo vode ali ko nam gre prodaja zelo slabo od rok. To pa se v zadnjem času, v času sušne dobe, zelo pogosto dogaja. Vendar pa lahko človek na lakoto povsem pozabi, če ima druge stvari, s katerimi se lahko zamoti. Saj se vendar ne vrti cel svet le okrog hrane! Hkrati pa smo na ta način hvaležnejši, ko hrano spet dobimo.

Po večerji je mati pospravila za nami, nato pa sva se začeli pogovarjati. Odkar je oče umrl, je ona tista, s katero se pogovarjam o vprašanjih, ki se mi porajajo in na katera odgovora ne poznam. Velikokrat se pogovarjava o tem, kako živijo ljudje drugod po svetu. Vem namreč, da so nekateri ljudje bogatejši od nas. To so po mojem mnenju belci, ki mi za sadje plačajo več, kot pa hočem. Moja družina zato belce spoštuje. Vendar pa jih vsi Afričani ne. Mnogi namreč pravijo, da so ravno belci krivi za našo revščino. V preteklosti naj bi bilo namreč tudi v Afriki več padavin, travnikov in rodovitne zemlje. Ljudje so bili srečnejši in niso živeli v takem pomanjkanju. Obdelovali so zemljo in tudi vode ni primanjkovalo.

Belci pa naj bi s svojim načinom življenja vplivali na Afriko in jo povsem spremenili. Z denarjem, ki ga imajo, so namreč postavili tovarne, zaradi katerih postaja zrak vse bolj umazan. To pa vpliva tudi na podnebje in ravno zato naj bi bilo pri nas premalo vode in puščave naj bi bile vse večje. Vse skupaj pa je menda še veliko bolj zapleteno, vendar pa o tem pri nas nihče ne ve veliko. Marsičesa sicer tudi sama ne razumem. Kakšna pa je povezava med stavbami, ki so tako oddaljene od nas in zaradi katerih je zrak vse bolj onesnažen, ter našo sušno pokrajino?! Vendar pa se s tem niti ne obremenjujem in se zato ne oziram na to, kaj o belcih govorijo drugi.

Ko sem se naslednjega dne zbudila in opazila, kaj se dogaja zunaj, sem v hipu pozabila na čisto vse težave, ki smo jih sicer imeli. Deževalo je! Vsa navdušena sem zbudila ostale in postalo nam je jasno, da smo rešeni. Reke se bodo spet napolnile, ne bomo več žejni! Končno se je končalo to dolgo sušno obdobje! Marsikdo si verjetno niti predstavljati ne zna, kakšno veselje lahko povzroči dež. V Afriki pa se tega vsekakor zavedamo.

Padavine pomenijo konec dolgotrajne žeje in morda celo stradanja. Dež namoči zemljo, ki hitreje obrodi sad. Ker se puščava širi, se bojim, da v prihodnosti ne bomo več imeli prostora, kjer bi lahko sploh še kaj posadili. Tako bo revščina le še večja, če ne bo to celo preseгло vse meje in življenje na naši celini sploh ne bo več mogoče. Kaj vse bi dala, da bi to lahko spremenila! Vendar pa se počutim majhno in nekoristno in na mojo veliko žalost ne morem storiti ničesar, da bi se tako življenje prekinilo.

Posameznik ne more storiti prav dosti, če pa bi se ljudje resnično povezali in drug drugemu prisluhnili, bi s skupnimi močmi lahko naredili prav vse. Vendar pa žal o tem (tudi pri nas v Afriki) le na veliko razglabljamo, prav zares pa ne storimo ničesar. Afričani lahko le upamo, da se bo na naše klice na pomoč kdo odzval, da torej ljudje drugod po svetu ne bodo ostali gluhi za našo stisko. Kaj v tej smeri se bo zares spremenilo, pa bo pokazala prihodnost.

Urška Zupančič, 3. i

Suša

Hodim –
pod drevesom zagledam roj
črnih muh, ki poplesavajo
krog debla.

Približam se –
vidim,
črno ročico,
ki v pest stiska pesek,
in drugo,
ki objema drevo, vpije v nebo,
in glavo,
ki poljublja zemljo...

Drevo zaječi –
sonce, suša, smrt...
le muhe se zadnje smeji.

Odprem oči.
Pomagaj – si rečem.

Žiga Jernejčič, 3. a

Vonj po Afriki

Gledam otroke.
Drobne, lačne, žejne.
Zakaj, čemu?

Nikoli ne bodo vedeli,
kaj pomeni živeti.
Ne bojijo se smrti,
smrti, ki jim je bila položena že v zibelko.

Otroci umirajo,
matere jočejo.
Zakaj nihče ne pomaga?
Kje so dobre duše,
ki bi tem otrokom pripele nasmeh,
nasmeh na lačna, koščena usteca?

Kje so naše roke,
da jim podarimo objem,
ki ga potrebujejo?
Zakaj samo čakamo?

Saj so samo otroci,
naši otroci,
otroci tega sveta.

Pomagaj!
Tudi topel pogled in nežen objem,
ohranita upanje.

Karmen Verbič, 3. f

Veliko srce Afrike

Žgoče sonce boža
prepotene črne obraze
in kot privid se mi zdijo
oddaljena drevesa,
ki svoje veje stegujejo v neskončno modrino neba.

To je Afrika- si rečem.
To je biser,
kjer je vsaka beseda
zavita v bleščečo biserovino nasmeha.

Kot srce je.
Kot veliko srce,
ki s svojimi dobrinami
skrbi za planet,
sama pa zahteva tako malo.
Še svoja bleda lica nastavim soncu,
temu brezmejnemu daru
in prekletstvu Afrike,
ki neomejeno daje, a terja
spoštovanje!

Pogled se mi izgubi na
brezmadežni nebesni modrini,
pod katero se, ne brezskrbno, igrajo otroci.
Njihova telesa so izžeta,
a le en pogled v črno globino oči zadošča,
da začutim njihovo živost
in njihov smeh me presune
in mi napolni srce z nerazložljivim veseljem.

Še jaz se zasmejim
in prevzame me utrip Afrike, se ujame z mojim
in skupaj igrata simfonijo življenja,
polno belih nasmehov, sonca in prahu,
brezmejnih pokrajin in temnih teles.

Vesna van Midden, 3. a

A – kot angel, avtoštop in Afrika

Črni angel, varuh moj je prvi potopisni roman slovenske etnologinje in strastne, vztrajne obiskovalke Afrike, Sonje Porle.

Toda kljub temu, da roman glede na obdelavo teme uvrščamo med potopisne romane, bi lahko prav tako povsem upravičeno trdili, da je delo hkrati tudi ljubezenski roman, saj avtorica v njem opisuje, izraža svoj odnos do Afrike. Ta odnos pa ni povsem običajen – lahko bi rekli, da se je pisateljica naravnost zaljubila v Afriko, v njene običaje in ljudi. To ljubezen, ki jo tudi sama poimenuje »zdrava bolezen« ali mal d'Afrique, dokazuje dejstvo, da si najmanj dvakrat na leto »izmisli razlog« in se odpravi v Afriko. Toda zakaj takšna ljubezen do kontinenta, znanega predvsem po AIDS-u, revščini in tem, da jo je »bog že zdavnaj pozabil«? Sonja Porle v enem izmed intervjujev, pa tudi v svoji knjigi Črni angel, varuh moj, pravi, da ljubi Afriko predvsem zaradi ljudi, njihove pokončnosti, pozitivne naravnosti do življenja in zaradi njihovega zanosa, veselja. Občuduje njihovo poduhovljenost, trdno vero v bogove in življenje ter vedno znova poudarja, da Afrike bog zagotovo ni pozabil, saj je to eden najbolj duhovno in kulturno bogatih kontinentov na svetu. Nanj smo pozabili le ljudje.

Sonja se v času svojega potovanja v Burkino Faso in Gano tudi posebno naveže na Abdulaja, prebivalca glavnega mesta Burkiné Faso, saj preživi del svojega potovanja pri njegovi družini in se z njo tudi spoprijatelji. Še posebej tesno se poveže z Lizeto, Abdulajevo ženo. Lizeta ji zaupa svoje najgloblje skrivnosti in skrbi – izda ji, da z možem že več let zaman poskušata dobiti otroka. Po stari afriški navadi pa je vsak zakon brez otrok obsojen na propad in Lizeti zato grozi, da bo morala moža zapustiti in ga prepustiti drugi ženski. Toda Abdulaj je Lizeto iskreno ljubil, kar je Sonja poudarila tudi v že prej omenjeni knjigi. Lizete namreč do smrti ni zapustil in ji je kljub afriškimi običajem, ki narekujejo, da ljubkovanje parov v javnosti ni dovoljeno, javno izkazoval svojo naklonjenost in ljubezen. Del romana tako pisateljica posveti tudi prikazu Abdulajeve zgodbe in njegove ljubezni do žene. Tudi zato bi lahko njen roman upravičeno poimenovali ljubezenski, saj opisuje Sonjino prijateljsko ljubezen in naklonjenost do Abdulaja in njegove žene Lizete, pa tudi zakonsko ljubezen med Abdulajem in Lizeto.

V Afriki si je Sonja našla veliko prijateljev. V enem izmed intervjujev je celo poudarila, da se v nekatere izmed afriških držav vrača le zato, da te prijatelje obišče. Medtem ko je bivala pri Abdulajevi družini, se je z njo tako zblížala, da so jo družinski člani začeli klicati kar »sestra«. Sonja v svoji knjigi Črni angel, varuh moj tudi sama poudari, da se je pri Abdulajevi družini vedno počutila kot doma, kot »prava« članica družine. Toda Zongovi – Abdulajeve družine – takega odnosa niso imeli le do Sonje: na splošno prebivalci Afrike vedno delujejo kot ena sama, velika družina, v kateri ni važno, čigav je otrok in kakšne sorodstvene vezi so med prebivalci neke vasi. Vsi skrbijo za vse, se imajo med sabo radi in z veseljem pod streho povabijo tudi kakšnega prijatelja ali pa popolnega neznanca, ki potem zelo kmalu postane član družine – »brat« ali »sestra«. V knjigi Sonja Porle osvetli tudi to plat Afrike – ljudi, ki so medsebojno povezani in se med seboj podpirajo, si pomagajo in se imajo neizmerno radi. In prav to je še en »drobec« iz njene knjige, ki utemeljuje trditev, da je Črni angel, varuh moj ljubezenski roman.

Sonja pa je neizmerno zaljubljena tudi v afriško – natančneje kongoško – glasbo. V svoji knjigi poudari, kako strastna, vesela in igriva je ta glasba. Tako popolna je v svoji preprostosti, da ji ni potrebno ničesar dodati – je enkratna in neprimerljiva z evropsko. Toda

ljubezen do kongoške glasbe je skupna tudi vsem prebivalcem Afrike – izraža namreč njihov življenjski nazor, njen ritem pa jim omogoča, da lahko nanjo plešejo. Njihov ples je, kot pravi Sonja, tako unikatni in skladni, da se z njimi ne morejo kosati največji baletniki in akrobatski plesalci celega sveta. Najpomembnejše pri afriškem plesu, oziroma tisto, kar mu daje njegovo enkratnost, pa je prav strast, ljubezen do plesa in glasbe. In to je še ena ljubezen, ki jo pisateljica goji do Afrike. Ta vez je celo tako močna, da je Sonja v Afriko nekajkrat odpotovala le zato, da bi »v živo« videla določeno afriško glasbeno skupino. O afriški glasbi je objavila tudi članke o različnih afriških glasbenih ustvarjalcih, in sicer v znanih revijah, kot so Muska, Mladina ...

Prav zaradi pristnega odnosa pisateljice do Afrike in njenih prebivalcev se mi je zdel roman Sonje Porle tako edinstven. Njena neskončna ljubezen do Afrike in vsega afriškega me je tako prepričala, da sem si tudi sama želela potovati na ta magični, ljubezni in strasti poln kontinent.

Vsekakor pa Sonja prepričljivosti svoje romana ne bi dosegla brez svojega pristnega, neprisiljenega sloga. Njen jezik je poln metafor, zanimivih prispevkov, hudomušnih okrasnih pridevkov (na primer: »baročne simfonije ganskih policistov«), ob katerih sem se velikokrat »od srca« nasmejala. Njen slog je tudi izjemno razgiban – v svojo pripoved vpleta tako dialoge kot tudi samogovore, lastne refleksije, razmišljanja. Velikokrat v romanu tudi sarkastično »ošvrkne« slabosti Evropejcev, pa tudi Afričanov.

Na začetku, ko sem knjigo le prelistala in prebrala opis knjige na platnici, sem si rekla: »Ah, še eno dolgovezno delo, v katerem nas bo le pisateljica »zasula« s podatki o afriški revščini, boleznih in podobnem.« Ko sem roman prebrala, sem bila presenečena: njeno delo resda obravnava afriško problematiko, njeno kulturo, navade in ljudi, toda vse to s pisateljicinih perspektive in osebne izkušnje, skozi njeno »zorenje«, ki ga je doživljala med potovanjem po Afriki, in skozi njena vrednotenja te celine. Tematika romana je tako obravnavana na zelo osebni, subjektivni način, kar delu daje pristnost in marsikateremu bralcu – tudi meni – občutek večje verodostojnosti.

Črni angel, varuh moj torej ni navaden potopis – njegov namen ni le didaktično, dokumentirano prikazovanje navad, običajev dežele, po kateri avtor potuje, temveč tudi prikaz pisateljicinega razmišljanja o poti, ljudeh, deželi, in prikaz njenega »zorenja« na poti po dani deželi (v primeru Sonje Porle: O Afriki). Tako lahko bralec resnično začuti, kakšen pomen ima za popotnika njegovo doživljanje sveta in kako se to doživljanje med potovanjem lahko povsem spremeni.

Sonja je tako v eni izmed intervjujev tudi izjavila, da se je po prvem potovanju po Afriki povsem spremenila – spremenila je način oblačenja, razmišljanja, hoje, drža ... Ker pa je vsa svoja doživljanja iz Afrike tako natančno in prepričljivo opisala, pa gre verjeti tudi, da je s tem spremenila pogled na svet marsikaterega bralca. Mojega vsekakor je, saj sem se začela zavedati, da Afrika ni »črna dežela« – to je dežela pokončnih, veselih in ljubezni polnih ljudi!

Kristina Gregorčič, 3. b

Haiku

(japonsko 俳句) je trivrstična japonska pesniška oblika, ki obsega sedemnajst zlogov. Prvi in tretji verz imata po pet zlogov, drugi sedem. Haiku skrajno zgoščeno prikazuje trenutek iz narave, ki se povezuje z dogajanjem v človekovi notranjosti. Prvi verz idealnega haikuja ponazarja osnovno podobo, ozračje, čustva oziroma misli; ta podoba se včasih logično, včasih presenetljivo dopolni z zadnjim verzom, v osrednjem verzu pa je izraženo tisto, kar sproži, privede do take dopolnitve. Haiku je tematsko svoboden, zelo pogosto pa vsebuje besedo, ki se navezuje na določen letni čas. Taka beseda lahko označuje rastlino ali žival, naravni pojav, človeško dejavnost ali slovesnost. Cvetovi češnje nakazujejo pomlad, lilije poletje, krizanteme jesen in repa zimo.

Dijaki 1. B oddelka so s pomočjo prof. Brede Kramar in prof. Danijele Žalik sodelovali na Razpisu srednješolskega natečaja za najboljši haiku, ki sta ga razpisala Gimnazija Vič in Cankarjev dom. Strokovna žirija bo podelila več nagrad. V posebni zbirki bodo poleg nagrajenih objavljeni tudi vsi dobri haikuji vseh udeležencev natečaja. Najboljše haikuje bodo razglasili 9. marca 2011 na spletni strani www.gimvic.org/projekti/haiku/.

Poslali smo 10 haikujev 8-ih dijakov. Ker do razglasitve rezultatov ne smemo objavljati poslanih haikujev, smo izbrali nekaj tistih, ki so bili napisani po roku za prijavo.

Zarja na nebu

Vsak dan se znova rodi

JA! Dobro jutro!

Mlado deklet'ce,

rdečica na licih,

mladost je norost.

Barbara Gale, 1. b

Zunaj sneg,

otrok v kratki majici,

gospod v plašču.

Bel hodnik,

v njem mamin obraz,

zvonjenje budilke.

Matej Pekolj, 1. b